

ת"פ 39090/11/21 - מדינת ישראל נגד חנניה נתן

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 39090-11-21 מדינת ישראל נ' נתן
תיק חיצוני: 1061/20

לפני כבוד השופט מוחמד חאג' יחיא
המאשימה מדינת ישראל
ע"י ב"כ מפרקליטות מחוז י-ם (פלילי)
נגד הנאשם חנניה נתן
ע"י ב"כ עו"ד חגית רייזמן-אבודרהם

החלטה

כללי

- הנאשם הועמד לדין בגין ביצוע מספר עבירות על איסורים שבחוק הגז (בטיחות ורישוי), התשמ"ט-1989 (להלן: "חוק הגז" או "החוק") ועניין ביצוע עבודות ללא רישיון או הסמכה בדין, וגם עבירות על איסורים שבחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין") ועניין זיוף ושימוש במסמכים מזויפים.
- הצדדים הודיעו כי הגיעו להסדר טיעון שבו יודה הנאשם בכתב אישום מתוקן שיוגש נגדו ולאחר מכן יוזמנו תסקיר של שירות המבחן וחוות דעת של הממונה על עבודות השירות. אין בפי הצדדים הסכמה לעונש ולא רק. הם סיכמו כי יטענו בכתב בדבר חלופות פריט החיקוק מספר 1 שבכתב האישום המתוקן ואשר עניינו "עיסוק בעבודות גז ללא רישיון" - סעיף 25(א)(1) בחוק הגז, וכי בית המשפט יכריע במחלוקת זו עוד לפני קביעת האשמה של הנאשם.
- כתב האישום המתוקן מונה 13 פעולות שהן שירותים שסיפק הנאשם ללקוחותיו בהזדמנויות שונות, כאשר הן מהוות ריבוי עבירות לפי סעיף 25 בחוק הגז. 9 פעולות פורטו בסעיף 3 בכתב האישום ואילו 4 הפעולות הנוספות פורטו שם בסעיף 7.
- לעניין המחלוקת שנותרה להכרעה בהקשר דן, בעוד טוענת המאשימה כי יש להרשיע את הנאשם בביצוע 8 עבירות לפי סעיף 25(א)(1) בחוק הגז ובביצוע 5 עבירות לפי סעיף 25(ג) בחוק, גורס הנאשם כי ביחס לכל

הפעולות האמורות, יש להרשיעו לפי החלופה שבסעיף 25(ב) בחוק.

(5)

לפי המאשימה, כל

עבודה הקשורה לעיסוק עם הגז עצמו מעבר למכשיר שצורך אותו, היא בבחינת "עבודת גז" לפי החוק ולכן היא מחויבת רישיון ובעניינה חלה ההוראה שבסעיף 25(א)(1) בחוק. על כן, לפי המאשימה, שירות כמו התקנת נקודת גז בדירת מגורים אין דינו כדין שירות של התקנת גוף שצורך גז כמו כיריים, שירות שמחויב הסמכה בלבד וביצועו בלעדיה מהווה עבירה פחות חמורה, זאת לפי סעיף 25(ג) בחוק.

(6)

הנאשם גורס מנגד, כי

ההבחנה שמציגה המאשימה היא מלאכותית בלבד ואין בסיס משפטי לעמדתה. כל הפעולות המיוחסות לו אינן טעונות רישיון ולכן לדידו החלופה הרלבנטית היא 25(ב) בחוק. זה המקום לציין כי בדיון לפניי מיום 10.11.2022, הפניתי את שימת לב ההגנה לכך שלמצער לגבי חלק מהפעולות התבססה המאשימה על הוראת החיקוק "המקלה" יותר (סעיף 25(ג)), כך שלא ברור מדוע הנאשם הפנה באופן גורף להוראת החיקוק המחמירה 25(ב) דווקא זאת ביחס לכל הפעולות. חרף זאת, לא הוגשה כל הודעה מטעם ההגנה בנדון.

(7)

כאמור, דיון במעמד הצדדים התקיים לפניי ובמסגרתו העליתי הצעה. הצדדים הודיעו כי לא הגיעו להבנות ומכאן ההכרעה במחלוקת האמורה.

דיון והכרעה

(8)

לאחר שעיינתי בכתב האישום המתוקן, בטענות הצדדים בכתובים וגם בהוראות החיקוק הרלבנטיות, אני סבור כי התוצאה האופרטיבית של עמדת המאשימה ידה על העליונה אך זאת שלא בדרך הפרשנית שהיא ניתנה אלא לפי פרשנות שתוצג להלן.

(9)

סעיף 9 בחוק הגז, שעניינו איסור עיסוק ללא רישיון, קובע כלהלן:

"(א) לא יהיה אדם ספק גז ולא יעסוק בעבודת גז מסוג שקבע השר בתקנות, אלא אם כן הוא בעל רישיון שניתן לו לפי חוק זה; ואולם מי שקיבל רישיון לפי פרק ב' לחוק משק הגז הטבעי, תשס"ב-2002, אינו חייב ברישיון גם לפי חוק זה.
(ב) אדם לא יעסיק אדם אחר בעבודת גז שחלה עליה חובת רישיון לפי סעיף קטן (א) אלא אם כן אותו אדם הוא בעל רישיון לפי אותו סעיף קטן"
(ההדגשה אינה במקור)

(10)

"עבודת גז" הוגדרה בסעיף ההגדרות (סעיף 1) בזו הלשון:
"תכנון, התקנה, בדיקה, הפעלה, שינוי, תיקון או פירוק של מיתקן גז, מילוי של גז, לרבות השגחה

עמוד 2

על ביצוע עבודה כאמור"

"מיתקן גז" לפי החוק מוגדר כלהלן:

"מיתקן או מכשיר, המשמש להחסנה, למדידה, לצריכה, לצבירה, או לשריפה של גז ולפליטתם של גזי שריפה, לרבות מבנים, מכלים, צינורות ואבזרים המשמשים במיתקן;"

(11) סעיף 25 בחוק, שעניינו העונשים על העובר על הוראותיו, קובע מדרג עונשי לפי חומרת העבירות כלהלן:

"(א) העושה אחד מאלה, דינו - מאסר שנתיים או קנס פי שלושה מהקנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (...):

(1) העוסק בעבודת גז החייבת ברישוי לפי חוק זה ללא רישיון בתוקף לביצוע אותה עבודה, בניגוד להוראות סעיף 9(א);

(2) אדם שאינו צרכן ביתי המעסיק אדם אחר בעבודת גז החייבת ברישוי ללא רישיון בתוקף לביצוע אותה עבודה, בניגוד להוראות סעיף 9(ב).

(ב) העובר על הוראה אחרת מהוראות חוק זה, דינו - מאסר שנה או פי שלושה מן הקנס כאמור בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

(ג) העובר על תקנות שהותקנו לפי חוק זה או צו או הוראה שניתנו מכוחו, דינו - מאסר שישה חודשים או קנס כאמור בסעיף 61(א)(1) לחוק העונשין, ואם נעברה העבירה בידי תאגיד - כפל הקנס האמור.

(ד) על אף האמור בסעיף קטן (ג), השר רשאי לקבוע בתקנות או בצווים לפי חוק זה כי הפרת הוראה שנקבעה בהם לא תהווה עבירה" (ההדגשה אינה במקור)

(12) זה המקום להידרש למקור נורמטיבי נוסף שהוא רלבנטי לענייננו. לפי תקנה 2(א) בתקנות הגז (בטיחות ורישוי) (רישוי העוסקים בעבודות גפ"מ), התשס"ו-2006 (להלן: "תקנות הגז" או "התקנות"):

"לא יעסוק אדם בעבודת גפ"מ (גז פחמימני מעובה - ההוספה שלי מ.ח.י) אלא אם כן הוא בעל רישיון לפי תקנות אלה"

(13) תקנה 3 בתקנות האמורות, שעניינה "עבודות גפ"מ הטעונות הסמכה" מונה מספר פעולות שאינן טעונות רישיון אלא הסמכה בלבד, וגם קובעת סיווג של סוג ההסמכה הנדרשת פר-פעולה:

"(א) על אף האמור בתקנה 2, עבודות גפ"מ המפורטות להלן אינן טעונות רישיון לפי תקנות אלה:

- (1) הובלת גפ"מ במכליות כביש ובמכלים מיטלטלים;
- (2) חיבור מכלים מיטלטלים למיתקן גפ"מ;
- (3) מילוי גפ"מ במכלים נייחים ומילוי גפ"מ במכלים מיטלטלים במיתקן מילוי;
- (4) הפעלת מערכות גפ"מ במיתקן מילוי;
- (5) הולכת גפ"מ בין מיתקני מילוי;
- (6) תחזוקה של מכשירים צורכי גפ"מ, חיבורם למערכת גפ"מ, וניתוקם ממערכת כאמור, למעט התקנה והפעלה ראשונית של מכשיר צורך גפ"מ לשימוש שאינו ביתי;

עמוד 3

- (7) לעניין מיתקן לתדלוק רכב בגפ"מ - אימות דיוק, אימות דיוק מחדש וביקורת, כהגדרתם בפקודת המשקלות והמידות ואישור דגם כמשמעותו בתקנות המשקלות והמידות, התשכ"ג-1963;
- (8) נטילת דגימת גפ"מ;
- (9) ניתוק מיתקן גז ממערכת גפ"מ;
- (10) חיבור של מכשיר צורך גפ"מ למערכת גפ"מ או ניתוק ממערכת כאמור באמצעות מחבר לניתוק מהיר הכולל שסתום סגירה אוטומטי;
- (11) ביצוע בדיקה תקופתית... למערכת גפ"מ קבועה עם מאגר נפרד המשמשת צרכן גז ביתי, או בדיקה תקופתית כאמור למערכת גפ"מ מרכזית קבועה - ...
- (ב) על אף האמור בתקנת משנה (א) -
- (1) עבודת גפ"מ כמפורט בפסקאות (1) עד (5) טעונה הכשרה והסמכה על ידי ספק הגז במסגרת עיסוקו היא נעשית, על פי נהלים כתובים שלו שיאושרו על ידי המנהל או מי שהוא הסמך לכך;
- (2) עבודת גפ"מ כמפורט בפסקה (7) טעונה הגשרה והסמכה על ידי המפקח על המשקלות והמידות;
- (3) עבודת גפ"מ כמפורט בפסקאות (8) ו-(9) טעונה הגשרה לפי תכנית שתאושר על ידי המנהל או מי שהוא הסמך;
- (4) עבודת גפ"מ כמפורט בפסקה (10) תיעשה על פי הוראות כתובות של ספק הגז או ספק המכשיר צורך הגפ"מ שאושרו על ידי מתכנן גפ"מ.
- (ג) לגבי עבודת גפ"מ כאמור בתקנת משנה (א)(6), נחוצה הכשרה והסמכה של העוסק בה על ידי ספק גז או על ידי חברה שעיסוקה אחזקת מכשירים צורכי גפ"מ מהסוג הנוגע לענין או על ידי המפעל שבו מותקן המכשיר הצורך גפ"מ (להלן - המסמך), על פי נהלים כתובים של המסמך, ותכלול הכשרה בסיסית בתחום הגפ"מ והמכשיר צורך הגפ"מ מהסוג הנוגע לענין על פי תכנית שתאושר על ידי המנהל וכן בחינת הסמכה שיאושר המנהל.
- (ד) עבודת גפ"מ כמפורט בתקנת משנה (א)(11), טעונה הכשרה והסמכה על ידי ספק הגז שבמסגרת עיסוקו היא נעשית, על פי נהלים כתובים שלו, שיאושר המנהל או מי שהוא הסמך לכך וכן בחינת הסמכה שיאושר המנהל"

(14) ממכלול ההוראות לעיל עולה התמונה הבאה: המחוקק ומחוקק המשנה יחד הבחינו בין כלל השירותים הניתנים על-ידי ספקי שירות סביב הגז, לרבות גז ביתי או כלשונו "גפ"מ". חלק מהפעולות טעונות רישיון לפי החוק (לתנאים הנדרשים להתקיים למי שמבקשו, ראו סעיף 15 בחוק). חלק אחר אינו טעון רישיון אלא די בהסמכה בלבד, אשר תנאי קיומה אינם זהים לאלה הנדרשים למתן רישיון (ראו והשוו: הוראות החוק, תקנות וגם תקנות הגז (בטיחות ורישיון) (רישיון ספקי גפ"מ), התשע"ט-2018). בהתאם, נקבע גם המדרג העונשי שמבחין בין עבירות אשר בוצעו ללא רישיון לבין אלו שבוצעו ללא הסמכה.

מן הנורמה למעשה

(15) בכתב האישום, ובפרט בכתב סיכומי המאשימה, פורטו הפעולות הרלבנטיות. לנוחיות, אלו יוצגו בטבלה מצומצמת להלן:

פעולה לקוח תאריך	שירות שסופק על-ידי הנאשם	1
ד.ש.	התקנת נקודת גז בגינה	10.11.2019

עמוד 4

התקנת צינור הכנה לתנור	27.8.2019	ח.ז.ב.	2
התקנת כיריים ובדיקה תקופתית	03-04/2019	עמותה	3
העברת נקודת גז בדירה	25.8.2019	פ.ב.ש.	4
התקנת שני ברזי גז במרפסות	25.2.2019	ז.ע.ז.	5
תיקון דליפה בכיריים	8.8.2019	ש.כ.ח.	6
תיקון דליפה בכיריים	16.4.2019	צ.ש.	7
התקנת צנרת גז חלופית	5.9.2019	ח.ש.	8
התקנת ארובה	22.12.2019	ש.ד.ב.	9
התקנת צינור מהכיריים למונה	30.6.2019	ב.ק.	10
העתקת נקודת גז	30.7.2019	ש.ד.	11
העתקת נקודה	08/2019	ג.ב.ד.	12
הוספה לגריל ולכיריים	19.6.2019	י.י.	13

(16)

למקרא הוראות החיקוק

הרלבנטיות לענייננו, אני סבור כי האבחנה המתבקשת לצורך הברירה הנכונה בין ההוראות העונשיות שבסעיף 25 בחוק, צריכה להיות מונחית לפי מהות השירות שביצע הנאשם. ככל שמדובר בפעולה שבמהות שלה, בליבה שלה, היא תכנון, התקנה בדיקה או הפעלה של מתקן גז, הרי היא טעונה רישיון. בעוד פעולות אחרות, שבמהות ובליבה שלהן, אינן נוגעות לתכנון, ההתקנה או ההפעלה כאמור, הריג מחוקק המשנה לפעולות שאינן טעונות רישיון למבצע אלא לעתים הן טעונות הסמכה בלבד.

(17)

במילים אחרות, פעולות

שהן בליבה של בניית והקמת מערכת הגז (כמו: תכנון המיקום של מתקן הגז, תכנון מעברי הצנרת וקביעת המיקומים של הפתחים שלהם), וכן התקנה של מערכת זו, הרי מדובר בפעולות בעלות מורכבות גבוהה שמחייבת את המבצע ברישיון מתאים לפי הדין. לעומת זאת, פעולות פריפריאליות למערכת שהוקמה (כמו: חיבור מכשיר שצורך גז (כיריים) למערכת מותקנת, ניתוקים וחיבורים של מערכת קיימת, תחזוקה וכו'), אלו פעולות שלהשקפתי אינן מצויות באותה רמת מורכבות של תכנון והתקנה כאמור, ומכאן הן מחויבות בהסמכה בלבד.

(18)

חיזוק לאמור נמצא בכך

שהמבקש לקבל או לחדש רישיון לעסוק בעבודת גז, נדרש להצטייד באישור השכלה, בכלל זה "תעודת מתקין גז מטעם האגף להכשרה, רישום בפנקס המהנדסים והאדריכלים או בפנקס ההנדסאים והטכנאים, לפי העניין" (ראו תוספת שנייה בתקנות). מטבע הדברים פעולות כאמור שכוללות תכנון והתקנה, בדיקה והפעלה של מתקן גז, מצריכות לעתים ביצוע פעולות הנדסיות-תכנוניות, הצלבה עם הוראות הבטיחות מדינים שונים, ועוד צעדים בעלי מורכבות מיוחדת.

(19)

לעומת

זאת, פעולות שאינן נוגעות כאמור לליבת התכנון וההתקנה של מערכת אספקת הגז אשר כבר קיימת, הרי לא נדרש רישיון אלא הסמכה בלבד. ראו למשל פעולות המנויות בתקנה 3 בתקנות: הובלת גפ"מ, חיבור מיכלים מטלטלים למתקן; תחזוקה של מכשירים צורכי גפ"מ; חיבורים למערכת גפ"מ; ניתוק מיתקן ממערת גפ"מ; חיבור של מכשיר צורך גפ"מ למערכת גפ"מ; ביצוע בדיקות תקופתיות למערכת גפ"מ. מדובר בפעולות שמאופיינות, ככלל, בביצוע טכני בלבד שהוא נלווה או פריפריאלי לתפעול המערכת הקיימת. כך שאין דין התקנת צינור גז או קביעת מיקום הפתח שלו על כל תנאי הבטיחות הנדרשים (מחויב רישיון) כדין חיבור כיריים לצינור מותקן (מחויב הסמכה בלבד).

(20)

אם לא די

באמור, הרי ניתן ללמוד על האבחנה לעיל גם מלשון התקנות שמבחינות בין מספר פעולות הנוגעות למערכת גפ"מ (תחזוקה, ניתוק, חיבור וכו') לבין העובדה שהתקנות אינן מזכירות את התקנת המערכת עצמה. תקנה 3(א)(6) אף שקובעת כי תחזוקה של מכשיר צורך גפ"מ (כמו פיריים למשל) או חיבור למערכת טעון הסמכה בלבד, אך מחריגה "התקנה והפעלה ראשונית של מכשיר צורך גפ"מ לשימוש שאינו ביתי". ללמדך החשיבות שביקש מחוקק המשנה ליתן להפעלה ראשונה של מכשיר כאמור לשימוש שאינו ביתי, כאשר הדגש בעיניי ניתן לפן המקצועי והבטיחותי הנדרשים. מקל וחומר שלהתקנת מערכת גז, לא מסתפק המחוקק בהסמכה בלבד.

(21)

מכל אלה

יוצא כי כל הפעולות שביצע הנאשם ואשר נוגעות לתכנון ולהתקנה של מערכת הגז עצמה (כמו: התקנת נקודת גז או העברתה, בין בבית בין מחוצה לו, התקנת צנרת או העתקתה ועוד) הן פעולות תכנוניות והתקנה. על מבצען להיות מצויד ברישיון. בעוד פעולות תחזוקה או תיקון מערכת קיימת (כמו: התקנת פיריים ובדיקת דליפה בהם, בדיקה תקופתית וכן התקנת ארובה), פעולות אלו אינן טעונות רישיון אלא הסמכה בלבד.

תוצאה

(22)

ביחס לפעולות 1, 2,

4, 5, 8, 10, 11, 12 ו-13 יש מקום לקבוע שהן עבירות לפי סעיף 25(א)(1) בחוק הגז. ביחס ליתר הפעולות (3, 6, 7 ו-9) יש מקום לקבוע שהן עבירות לפי סעיף 25(ג) בחוק. מדובר ב-9 פעולות אל מול 4 פעולות שהן קלות יותר בחומרתן. לצד זאת, מאחר והמאשימה עותרת בסיכומיה להרשעה רק ב-8 עבירות מחמירות אל מול 5 מקלות יותר, הרי בית המשפט לא יחמיר עם הנאשם יותר מאשר המאשימה

(23)

על-יסוד זאת, קובע

כי הנאשם ביצע 8 עבירות לפי סעיף 25(א)(1) בחוק הגז כמפורט לעיל ו-5 עבירות לפי סעיף 25(ג).

ניתנה היום, י"ב אדר תשפ"ג, 05 מרץ 2023, בהעדר הצדדים.